

Till
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
cc: fi.fma.b@regeringskansliet.se

Vår referens: Astrid Källström
astrid.kallstrom@rtp.se

Sundbyberg den 19 maj 2025

Promemorian Kontantutredningen – diarie nr Fi2024/02595

Personskadeförbundet RTP är en politiskt obunden medborgarrättsorganisation som arbetar för ett universellt utformat samhälle, där medborgarna har rätt till en livsinriktad och individuellt anpassad rehabilitering för att kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt. Förkortningen RTP står för rehabilitering, tillgänglighet och påverkan. Läs mer om oss på rtp.se.

Kommentarer om förslag och bedömningar i Kontantutredningen

Betalning med kontanter har många fördelar. Det är ett tryggt betalningssätt som skyddar privatliv och integritet då det inte sparas någon privat information om köpet. Att slippa spårbarheten kan vara väldigt viktigt, till exempel för personer med skyddad identitet. Kontanter är också det enda icke-kommersiella och avgiftsfria betalmedel vi har och kan användas av de allra flesta.

En stor del av befolkningen behöver på grund av exempelvis funktionsnedsättning eller ålder hjälp med att betala elektroniskt. Det är inte rättssäkert och strider mot jämlikhetsprincipen. Sjukdom eller funktionsnedsättning ska aldrig leda till utanförskap, vare sig digital, ekonomisk eller social, eller till exkludering från grundläggande samhällsfunktioner som betalsystemet.

Kontantacceptans

Vi välkomnar utredningens förslag som går ut på att skapa hållbara förutsättningar för betalning med kontanter, nu och i kommande tider som kan präglas av ökade oroligheter, kriser, strömavbrott osv. Som utredningen konstaterar så är det mycket angeläget att ha kvar kontantbetalning i livsmedelsaffärer och på apotek samt att möjliggöra betalning med kontanter för utfärdande av id-kort eller tillstånd, vårdbesök eller andra offentlig-rättsliga tjänster. Här hade det varit önskvärt att kontantbetalning på drivmedels-/laddstationer också hade ingått i utredningens förslag.

Att betala laddning via appar är en sårbar lösning då den förutsätter att den digitala kommunikationen under alla omständigheter fungerar och det kan ingen garantera. Betalning via appar innebär också en inbyggd exkludering för de som inte har tillgång till mobiltelefon. Med tanke på bristande inkludering samt samhällsskydd bör möjligheten att betala kontant alltid erbjudas som alternativ. Vi håller med utredningen att det även borde gälla vid betalning av skatteskulder upp till en viss gräns, och delar uppfattningen att lagliga betalmedel, utgivna av staten, generellt ska kunna användas för att göra sig skuldfri mot staten.

Kontanthantering

Det är mycket angeläget att återskapa ett fungerande system för kontanthantering som tar höjd för att betalning med kontanter kan bli ett viktigt komplement igen. Utredningen föreslår att skapa ett bättre utbud av insättningsmöjligheter anpassade till privatpersoners behov samt bättre dagskassehantering och tillgång till växelkassa för betalningsmottagare. Det är positiva förslag som kan hålla omsättningen av kontanter i gång och därmed skapa förutsättningar för ett robust komplement till digital betalning. Det skulle också gynna civilsamhället i stort och aktiviteter inom ramen för föreningsliv på alla nivåer.

Vi håller med utredningen att kontanthanteringen avvecklades för tidigt och att Riksbanken behöver ta initiativet för att underlätta för allmänheten att genomföra kontanta betalningar. Vi delar också utredningens bedömning att kraven på bankerna borde preciseras. Det behöver tydligare framgå att bankerna ska ta höjd för en eventuellt ökad användning av kontanter samt förbättra möjligheter för insättning av kontanter för privatpersoner och företag. Helst vill vi även se att bankerna i viss mån erbjuder hantering av sedlar och mynt över disk igen. Utredningen konstaterar att bankerna borde kunna leva upp till kraven utan omfattande statliga subventioner. Där har vi samma uppfattning.

Vi är positiva till utredningens resonemang om tillgänglighetsanpassade tjänster. Det är hög tid att införa anpassningen då tillgänglighetsdirektivet träder i kraft den 28 juni 2025. Vi förutsätter att alla banker tar ansvar och höjd för att följa direktivet, inte minst för att alla ska kunna välja bank och ha möjlighet att byta bank på samma villkor som andra. Personskadeförbundet RTP anser att en väl fungerande kontanthantering och en god tillgång till kontanter som komplement till det digitala inkluderar fler och exkluderar färre.

Med vänliga hälsningar

Marina Carlsson, Förbundsordförande Personskadeförbundet RTP

Kontakt:

Astrid Källström, kommunikatör, 08-629 27 97,

astrid.kallstrom@rtp.se